

MUNERE, I. R. PHYSICI. FUNGENS
INHABITAVIT.

i. r. Ministerium in rebus agrariis d. d. 1888.

Povodom opisane svečanosti v Idriji, poudarjali so tudi slovenski listi Scopolijeve zasluge za slovenske pokrajine. „Slov. Narod“, št. 133, pa je prinesel lepo pesem, katero je zložil Vladimir Lenski „† Dr. Ivanu Antonu Scopoli-ju, naravoslovcu in rudarskemu fiziku, v stoletni spomin njega smrti dné 8. malega travna 1788“. Glasf se:

1.

„Ko v našo tū preteklost se oziram,
V preteklost davno že minolih dnij,
Pogled boječe in temno upiram,
Okó v bolesti srčnej se solzi.

2.

Možé v daljavi vidim neumorne,
Podpora naša, naše Slave kras,
Značaje resne, nepremične vzorne,
Možé mladostnih let in sivih lās.

3.

Alj davno v hladnej zemlji že ležijo,
Spomin njih le nad nami še bedi,
In tam, kjer oni v sladkem miru spijo,
Oj, dragi, tam prebivaš i že Ti!

4.

O dà! Preteklo mnogo dolgih let je,
Ko v zemeljski si legel naročaj,
Glej, stokrat grob Ti kinčalo je cvetje,
Že stokrat krasil svet pomladni raj.

5.

Ti mož si bil, zvest svojemu namenu,
Učen, občeprijubljén, spoštovan,
Priboril čast si svojemu imenu
Z duha modrostjo, vstrajnostjo obdan.

6.

Spoznaval bisere si v dnū temine,
Spoznaval si narave skrivno moč,
Zató rudar motrêč na te spomine
Prošlè, solzi se trpko vzdihujoč.

7.

A ne osrčja zemlje le zaklade,
Podzemni nisi preiskal le svet,
Prehodil loge doma si, livade,
Nabiral ko bučela s cvetom cvet.

8.

Na Té Slovenija hvaležno gleda,
Podal si šopek divnih jej cvetic,
Po Tebi je čudêč spoznala veda
Lepoto naših Vesne krasotic.

9.

Zató, ko tū v preteklost se oziram,
V preteklost davno že minolih dnij,
Pogled boječe in temno upiram,
Okó v bolest srčnej se solzi.

10.

Možé v daljavi vidim neumorne,
Podpora naša, naše Slave kras,
Značaje resne, nepremične, vzorne, —
A vse zadel že smrtni je poraz.

11.

In tam si tudi Ti! Oj mnogo let je,
Ko v zemeljski si legel naročaj,
Iz groba pa pricvelo Ti je cvetje:
V zahvalo Tebi venec splel je Maj.

12.

Alj dneve Tvoje davnega spomina
Krasi najbolj Ti cvet, ko Tebi mož,
Redák: — Atropoides Scopolina —
V sredini venca krasno-cvetnih rož!

(Konec prih.)

Učiteljska zborovanja v Ljubljani.

(Dalje in konec.)

II.

Občni zbor „Slovenskega učiteljskega društva“.

Po zborovanji „Vdovskega društva“ je zborovalo „Slovensko učiteljsko društvo“. Ker je bil prvi predsednik tega društva uradno zadržan, otvori sejo drugi predsednik g. Fel. Stegnar, kateri zbrane učitelje (70—80) prisrčno pozdravi ter v daljšem govoru oménja, da „Slovensko učiteljsko društvo“ zraven svoje dvajsetletnice letos praznuje

tudi štiridesetletnico slavnega vladanja našega presvetlega cesarja, kateremu ves zbor navdušeno zakliče trikrat: Slava!

Po predsednikovem govoru poroča društveni tajnik g. Fr. Govekar tako-le:

„Slavni zbor!

„Slovensko učiteljsko društvo“ imelo je lanskega leta v 6. dan septembra svoj običajni občni zbor. V odbor 9 udov so bili z večino glasov voljeni gg.: Funtek Anton, Furlan Jakob, Krulec Ivan, Praprotnik Andrej, Stegnar Feliks, Tomšič Ivan, Žumer Andrej in jaz.

Takoj po zboru se je odbor ustanovil tako-le: Praprotnik Andrej, predsednik; Stegnar Feliks, podpredsednik; Tomšič Ivan, blagajnik; Govekar Fran, tajnik; Krulec Ivan, knjižničar.

Odbor „Slovenskega učiteljskega društva“ imel je tudi v preteklem letu skoraj vsaki mesec sejo, zadnji mesec še celó po več sej zaradi slavnostnega koncerta. Pri vsakej seji se je posvetovalo in razgovarjalo o prevažnih zadevah, ki bi koristile splošnemu slovenskemu šolstvu. V obče si je odbor prizadeval ostati in delati po nameri, pri osnovi si dani, podpirati namreč duševno slovensko ljudsko šolstvo, ter z duševnimi močmi delati na blagor nam izročeni mladini in na srečo mili domovini, cerkvi in državi. Odbor, dobro vedoč, da šola mladino vzgoja v prave narodnjake, katerim je „vera, dom in cesar“ vsikdar sveta, je tudi deloval v tem smislu, ter začel izdajati „Knjižnico za mladino“, ker potreba takih mladinskih spisov se je toliko poudarjala. Odbor se je nadejal, da bode vsak g. učitelj in sploh vsaka slovenska šola hlastno segla po zanimivem delu, kateremu je tudi cena zeló nizka; a naša nada se je kaj skromno izpolnila, da, skoraj po vodi splavala. — Žal, da tem neugodnostim odbor ne more odpomoči, a kljub temu pa, da se šolstvo med Slovenci sploh le počasi širi in ker dobra stvar časa potrebuje in nikdar svoje vrednosti ne izgubi, zato smatra odbor za neogibno potrebo, to zadevo za nekaj časa odložiti. — Odbor se je tudi s prošnjo obrnil do Ljubljanskega mestnega zbora, da bi se pri zgradbi novega šolskega poslopja tudi oziralo na stalno razstavo šolskih učil. — Naročili so se vsi letniki časopisa „Lehrmittelmagazin“. —

Idejo združenja vseh učiteljskih društev je odbor radostno pozdravil in je k tej zavezi „Slov. učiteljsko društvo“ prvo pristopilo poudarjajoč, da najboljša zaveza mej učiteljstvom je literarno delovanje.

Društvo sv. Mohora naznanjalo je odboru smrt prezaslužnega borilca za pravično stvar g. And. Einspieler-ja. Odbor izrekel je svoje sožalovanje.

Enkrat v tekočem letu so bili učitelji različnih misli; eni so mislili, da bode šolstvo čvrsteje napredovalo, ako se bodo duhovni še bolj za šolstvo zanimali in se to tudi v postavi izreče, drugi so bili nasprotnega mnenja in so se bali vpliva duhovščine, bodi si iz tega ali drugzega vzroka, kar tukaj nočem pretresovati. Da bi odbor „Slovenskega učiteljskega društva“ v tem izrazil svoje mnenje, nameraval je sklicati pomnožni odbor, a k seji ni došlo za sklepanje postavno število. Druga seja v ta namen sklicana, je imela isti uspeh, zato predsednik in tajnik nista hotela izjaviti se niti v tem, niti v drugem smislu. Stvar se je po javnih listih razpravljala, in vsak se je gotovo na kako stran odločil. Sicer smo pa v ožjem odboru te misli, da ta stvar prepuščamo modrosti in previdnosti naših gg. državnih poslancev ter se nam ni treba vtikati v tako kočljivo in politično stvar, ker nas v to nihče ne sili in ne prosi, da bi mi učitelji kaj svetovali postavodavnim zborom. Tudi ne kaže v naših okoliščinah kostanj pobirati iz žarjave našim nasprotnikom, ki komaj čakajo, da bi med slovenskim učiteljstvom napravili nepotrební razdor in prepír, kar bi bilo le na kvar in škodo našemu ljudskemu šolstvu in učiteljstvu.

V seji v 6. dan junija t. l. odločil je odbor, da napravi v proslavo 40letnega vladanja našega presvetlega cesarja za časa počitnic slavnostni koncert s prijaznim sodelovanjem p. n. g. učiteljic in učiteljev. V seji v 13. dan junija volil se je v ta namen pomnožni in slavnostni odbor „ad hoc“. G. profesor Nedvéd bil je tako prijazen, da je prevzel vodstvo tega koncerta. Odboru „ad hoc“ voljenemu se je vsled razposlanega vabila na udeležbo prijavilo toliko pevskih moči, da je bil odbor, kateri ni dvomil o iskrenem patrijotizmu gg. sotrudnikov, najprijetneje iznenaden. Gotovo je, da bode odbor za mnogovrstni trud in prizadevnost, katere si je s tem naložil, zadovoljno odškodovan.

S temi stvarnimi in kratkimi potezami bi bil slavni skupščini delovanje našega „Slovenskega učiteljskega društva“ za preteklo leto naslikal. Ono sicer ni delalo hrupa, kakor niklar, a delalo je kakor vsikdar in tako hoče tudi v prihodnje neustrašljivo delati in koristiti národnej šoli, na prid slovenski domovini in mogočni Avstriji, in to poudarja ono še posebno letos, ko se povsodi slavi 40letno vladanje našega presvetlega cesarja, kateri se je vsikdar pokazal najmogočnejšega zaščitnika umnemu in národnemu šolstvu. Odbor pa tudi zna, da bode vsak národni učitelj gojil ljubezen do omike in do národa, do domovine ožje in širje, in to ne le z besedo, marveč tudi z vzgledi in z jasnim dejanjem kazal. Potem je pa nam tudi uspeh in napredek zagotovljen, ako imamo poleg božje pomoči, poguma in vztrajnosti tudi še vladarjevo milost na svoji strani! Tedaj: Bogu, dušo in vest, cesarju zvestobo!“

Zbor je poročilo po vsem brez ugovora na znanje vzel.

Na to poroča blagajnik g. Ivan Tomšič. Udov pravih ima društvo 144, podpornih pa 29, tedaj v vsem vkup 173. Vseh dohodkov je bilo 255 gld. 29 kr. troškov pa 142 gld. 15 kr., ostaja v gotovini 113 gld. 14 kr.

Blagajnikovo poročilo se brez ugovora odobri. Blagajnik priporoča, da bi bilo več zanimanja za knjižico, katero je društvo izdalo, mej učiteljstvom, potem bi društvo stalo v denarnih zadevah še na boljši podlogi.

Za pregledovalce računov se izvolijo gg. J. Borštnik, Fr. Kavčič in S. Punčah. Volitev odbora se je vršila po listkih. Največ glasov so dobili gg.: Furlan, Funtek, Govekar Fr., Kokalj Fr., Krulec Iv., Praprotnik And., Razinger Ant., Tomšič Iv. in Žumer And.

Predsednik sklence zborovanje s trikratnimi slavaklici na presvetlega cesarja.

Zborovanje „Národne Šole“ moralo se je opustiti, ker se je takoj potem pričela skušinja za slavnostni koncert. Ob drugi uri bil je vkupni obed v gostilni pri Ferlinci, kjer je bilo vse polno naudušenja in zadovoljnosti. Zvečer ob 7. uri je bil „slavnostni koncert“, kateri je bil (kakor smo užé omenjali) po vsem popolnoma dostojen in sijajen ter na veliko čast „Slovenskemu učiteljskemu društvu“ in sploh slovenskemu učiteljstvu.

Deželna sadna razstava.

Iz izkaza razstavnikov, odlikovanih na zadnji deželni razstavi v Ljubljani posnamemo to-le:

V I. skupini: Sveže sadje, so častna darila v denarji dobili: Deželno darilo 5 cekinov kmetijska podružnica v Ratečah; deželno darilo 4 cekine Fran Klinar v Hrušici pod Ljubljano; od daril po 1 ali 2 cekina so dobili: Na Gorenjskem: Karol Bernard v Boh. Bistrici, Franc Bizjak v Draževniku, Valentin Burnik v Kameniku, Josip Fajdiga v Kameniku, Anton Javoršek v Mengiši, Jakob Pretnar v Srednji Vasi, Martin Potočnik v Sori, Matija Rant na Dobrovi, Josip Ravhekar v Boh. Bistrici, A. Rozman v Žabnici, Franc Štupar v Vodica.